

Nemoci pohybového ústrojí

Nemoci pohybového ústrojí

- **zánětlivé** (revmatoidní artritida, spondartritidy, druhotné artritidy, zánětlivá onemocnění pojiva)
- **metabolické** (dna, chondrokalcinóza, ochronóza)
- **degenerativní** (osteoartrózy, spondylartrózy)
- **mimokloubní revmatické syndromy** (entezopatie, bursitidy, tendinitidy, periartritidy, tunelové syndromy)

Vyšetřovací metody

- **anamnéza** (rodinné postižení, sklon k infekcím, psoriáza, kojunktivitidy, iritidy, nemoci ledvin, průjmy, pohlavní choroby, chronické záněty)
- **charakter bolestí** (trvale, občas, vazba na denní dobu, chlad a teplo, námahu, slunění, lokalizace a šíření)
- **lokální nález** (tvar kloubu - normální - ušlechtilý
  - zduření
  - deformace
  - deformity - deviace, desaxace, subluxe, luxace

Lokální nález

- **teplota kůže nad kloubem**
- **hybnost kloubů** (norma, hypo-hypermobilita, reakce při dotažení)
- **bolestivost** (na dotyk, na tlak, na pohyb)
- **pohmatové fenomény** (praskoty, drásoty, vrzoty)
- **stav okolních tkání** (svaly, burzy, úpony, šlachy, pouzdra)

Hlavní příznaky na páteři I

- **tvar** (skoliózy, kyfózy, napřímení)
- **hybnost**
  - » **krční** - rotace, předklon, záklon - dotyk temene s rovinou,
  - » **hrudní** - rotace, rozvíjení při předklonu, nádech, výdech
  - » **bederní** - Schoberova distance - L1-spina iliaca post. sup. -
prodloužení o 5 cm při předklonu
    - Stiborova distance - C7 - spina iliaca post. sup. -
prodloužení o 10 cm při předklonu
    - úklony do stran - prsty po stehně 20 cm
    - rotace

Hlavní příznaky na páteři II

- **stav paravertebrálních svalů** - tonus, kontraktury, myogelózy
- **bolestivost** - na poklep, na pohyb, bolestivost SI skloubení
- **neurologické manévry** - Lasselgue

Příznaky na měkkých tkáních

- **svalové příznaky** - atrofie, hypertrofie, tonus, bolestivost
- **postižení úponů** - bolestivost pohmatová, pohybová, zduření
- **postižení šlach** - třecí fenomény, bolest, zduření pouzdra

Laboratorní vyšetření

- **zánětlivá aktivita** - FW,CRP, KO+diff, FG, ASLO, PL proti reumatoidnímu faktoru IgG, IgM
- **imunologie** - ANF, ENA, anti dsDNA, CIK, HLA, hladiny Ig
- **doplňující** - KM, hladiny minerálů, močový nález, funkce ledvin, glykémie, sérologie STD

RTG a specifická vyšetření

- **RTG - kosti** - zachování mineralizace, postavení kostí, konfigurace kloubů
- **chrupavky** - hodnotíme sekundárně podle kloubní štěrbiny
- **kalcifikace** - v úponech šlach
- **specifická vyšetření** - artroskopie, Schirmerův test, síly stisku ruky

Reumatoidní artritida

- dříve PAP (progresivní polyartritida)
- častější u žen, začátek 4.-5. decenium
- autoagresivní charakter - nadměrná imunitní reakce - tvorba PL proti vlastním Ig, imunokomplexy se usazují v kapilárách - systémové projevy
- v kloubu - z pouzdra vyrůstá granulační tkáň - *pannus*, destruuje chrupavku - vazivová přeměna až ankylóza kloubu

Celkové příznaky

- **únavnost, nevykonnost**
- **nechutenství, úbytek hmotnosti**
- **subfebrilie až horečka v odpoledních hodinách**
- **depresivní ladění**
- **reakce na změny počasí**

Kloubní příznaky I

- **ranní ztuhlost**
- **bolesti drobných kloubů** (MCF, proximální IF, radiokarpální, kolenní loketní, hlezna, MTF nohou)
- **těstovité zduření kloubů, zarůžovění, vyšší teplota**
- **postihuje symetricky**
- **chlad zhoršuje, teplo zlepšuje**

Jaký vliv má teplo na kloubní obtíže při revmatoidní artritidě?

- **1. zhoršuje**
- **2. zlepšuje**

Jaký vliv má teplo na kloubní obtíže při revmatoidní artritidě?

- 1. zhoršuje
- 2. zlepšuje

Kloubní příznaky II

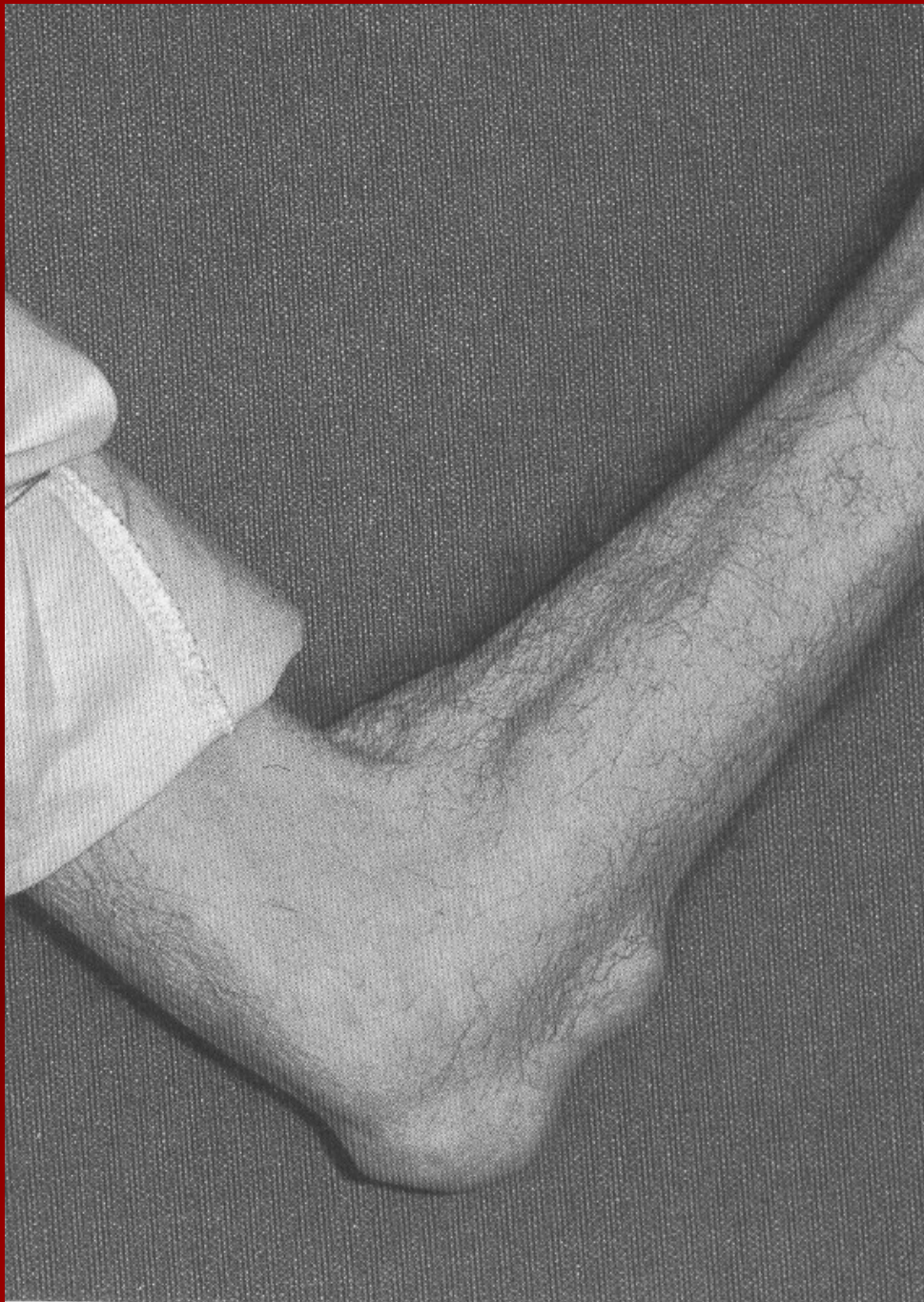
- **vývoj svalových atrofií**
- **vývoj deformit** (ulnární deviace, flexní kontraktury, subluxace IF kloubů)
- **vývoj ankylóz**
- **vývoj revmatických uzlů**

3.3 Rheumatoide Arthritis an der Hand

Další příznaky

- **rýhování na nehtech - cerra guttans**
- **lymfadenopatie**
- **snížení pH žaludku**
- **postižení srdce**
- **fibrózní procesy**
- **amyloidóza**
- **chronická pyelonefritida**

RTG a laboratorní náález

- **juxtaartikulární poróza, usurace kloubních ploch**
- **zuzování až vymizení kloubních štěrbin**
- **ankylóza kloubu**
- **laboratorně - FW, CRP, PL proti IgG - reumatoidní faktor, anémie,**

Staging

- **časné** - pouze změny v měkkých částech, nejvýše juxtaartikulární poróza
- **mírné** - lehká destrukce ploch
- **těžké** - destrukce chrupavek, usurace, deformity
- **konečné** - ankylózy
- *funkčně - plná zdatnost*
  - dostatečná*
  - omezená*
  - nutnost cizí pomoci*

Kolik stupňů funkční zdatnosti na reumatoidní artritida?

- **1. dva**
- **2. tři**
- **3. čtyři**
- **4. pět**

Kolik stupňů funkční zdatnosti na reumatoidní artritida?

- 1. dva
- 2. tři
- 3. čtyři
- 4. pět

funkčně - plná zdatnost

dostatečná

omezená

nutnost cizí pomoci

Léčba reumatoidní artritidy

- režim - rehabilitace, neprochlazovat
- **medikamenty**
  - » protizánětlivé, analgetika - ASA, NSAID
  - » dlouhodobě působící - antimalarika, soli zlata
  - » steroidy - pulzní, imunosupresiva
  - » chondroprotektiva (chondrosulfát, glukosaminsulfát)
  - » salazosulfapyridin
- **další postupy** - synovektomie - chirurgická, izotopová, kloubní náhrady, monoklonální protilátky

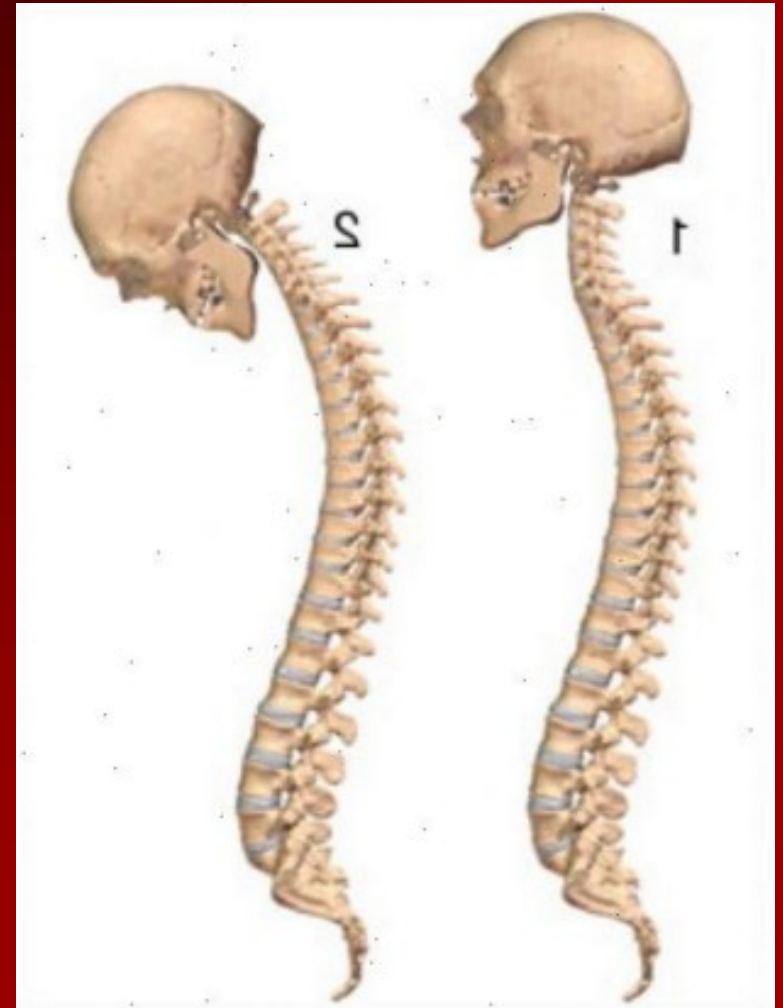
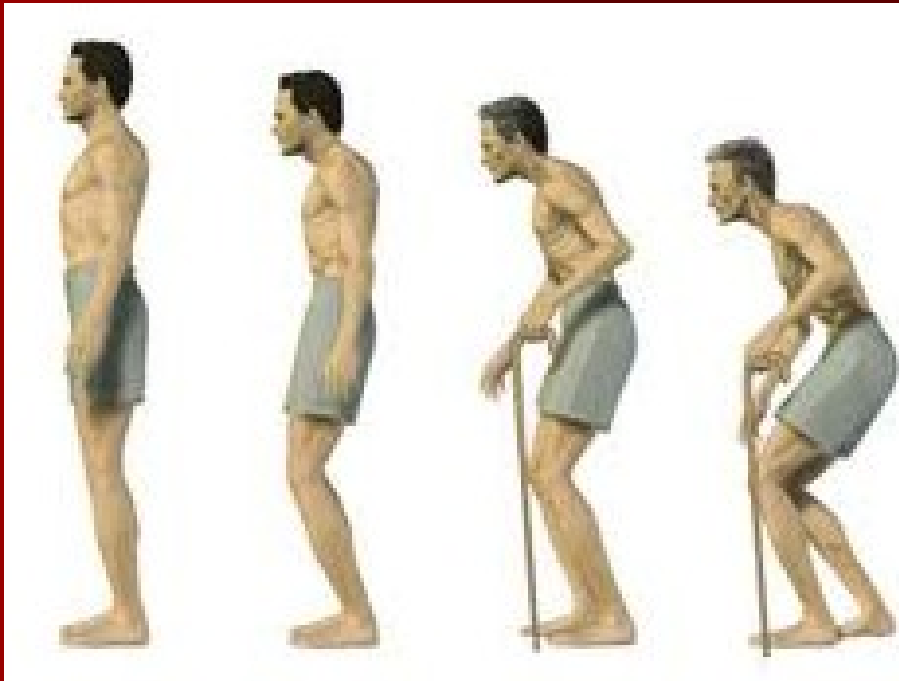
Syndromy souvisící

- **Stillova choroba** - juvenilní reumatoidní artritida
- **Sjogrenův syndrom - sicca syndrom** - autoagresivní zánět žláz s vnější sekrecí - PL proti vývodům slinných žláz, Schirmerův test
- **Caplanův syndrom** - plicní silikóza a reumatoidní artritida
- **palindromický revmatismus** - obdobné obtíže, návratné, bez důsledků pro kloub, vyšší FW a CRP

Spondartritidy - ankylózuující - Bechtěrevova choroba

- **systemové onemocnění pojiva** - začíná na SI kloubech, šíří se proximálně po páteři, později i na velké klouby
- **příznaky** - prodromy - bolesti pat, iridocyklitida - předchází i o několik let
  - počátek - bolesti SI
  - při předklonu dvojhrb, nevyplní se sulcus dorsalis, otáčení celým trupem

Bechtěrevova choroba

Laboratorní vyšetření a léčba

- zvýšení FW, CRP
- pozitivita HLA B 27
- RTG - rozšíření až zánik SI, syndesmofyty na pateři až polevovité, později kalcifikované - bambusová tyč
- léčba - rehabilitace, NSAID, udržování rovnováhy střevní flóry

Další artritidy

- **psoriatická** - není symetrická, rozrušuje epifýzy, teleskopické prsty
- **Reiterův syndrom** - uretritida, uveitida, artritida (sekundárně při STD - GO)
- **enterokolitické artritidy** - doprovázejí Crohnovu nemoc a ulcerózní kolitidu - zlepší se po obnově střevní mikroflóry

Sekundární artritidy

- **infekční přímé**
- **infekční nepřímé**
- **toxické a alergické**
- **provázející jiné choroby** - hemofilie, endokrinní, plicní, neurologické
- **traumatické a z fyzikálních příčin**

Infekční přímé

- **přítomnost infekce v kloubu - zavlečení infekce při invazivních zákrocích**
- **vždy nutné chirurgické ošetření, výplachy ATB, rehabilitace**
- **chronické záněty vedou ke ztrátě funkce**
- **Lymeská borrelióza**
  - **- 1. erytema migrans**
  - **- 2. meningeální a kardiální příznaky**
  - **- 3. migrující polyartritida**

Infekční nepřímé I

- *revmatická horečka*
- **poststreptokoková nákaza - beta-hemolyt streptokok sk. A**
- **Aschofovy uzlíky**
- **„klouby líže, do srdce se zakusuje“ - Mi stenóza**
- **pankarditida - AVB, denivelace ST-T, poruchy rytmu, únavnost**
- **erytema marginatum**
- **neurologické příznaky - chorea minor**

Infekční nepřímé II

- diagnostika - FW, ASLO, CRP, betahemolytický streptokok - kultivace
- léčba revmatické horečky - ASA, NSAID, ATB, dlouhodobé sledování, profylaxe endokarditidy

- *reaktivní artritidy*
- parainfekční
- postinfekční

S kterou revmatickou chorobou souvisí pojem „bambusová tyč“

- **1. s reumatoidní artritidou**
- **2. s Bechtěrevovou chorobou**
- **3. s Lymfskou boreliózou**
- **4. s revmatickou horečkou**

S kterou revmatickou chorobou souvisí pojem „bambusová tyč“

- **1. s reumatoidní artritidou**
- **2. s Bechtěrevovou chorobou**
- **3. s Lymfskou boreliózou**
- **4. s revmatickou horečkou**

KASUISTIKA

- žena 24 let, přichází s nově vzniklou bolestí jdoucí od krku do pravého ramene a do horní končetiny, trvalou bez závislosti na denní době či poloze končetiny, dosavadní pokusy o terapii neúspěšné, další den se přidává obrna lícního nervu
- celkově únavnost, nevykonnost, pocit nemoci
- na cílený dotaz si vzpomíná, že asi před 3 měsíci měla klíště
- další vyšetření? diagnóza?